

Abstrakt

Východiska: Přetrvávající porucha vnímání po užití halucinogenů (HPPD) je vzácná a poměrně nedostatečně prozkoumaná porucha postihující uživatele halucinogenních látek. O její patogenezi, prevalenci, průběhu a možnostech léčby je známo poměrně málo. S rostoucím zájmem odborné i laické veřejnosti o téma psychedelik je vhodné věnovat více pozornosti nežádoucím účinkům užívání psychedelik, včetně HPPD.

Cíle: Cílem práce bylo popsat výskyt příznaků HPPD u uživatelů psychedelických látek, konkrétně jejich prevalenci, průběh a možnou spojitost s konkrétními látkami a psychedelickými zážitky. Cílem bylo také zjistit informovanost uživatelů o riziku rozvoje HPPD.

Metody: Data byla získána pomocí online dotazníkového průřezového šetření zveřejněného na sociálních sítích ve skupinách sdružujících uživatele psychoaktivních látek v únoru a březnu 2023. Výzkumný soubor tvořilo 158 dospělých osob se zkušeností s užitím jedné nebo více psychedelických látek. Výběr byl nenáhodný, respondenti do výzkumu vstupovali na základě sebenominace.

Výsledky: Zkušenost s abnormálními zrakovými jevy někdy v životě uvedlo 41,8 % respondentů. Z toho 4,5 % uvedlo omezení v každodenním fungování a 6,1 % uvedlo, že zvažovali vyhledání odborné pomoci. Podíl uživatelů konkrétních látek, u kterých se užívání dané látky spojovalo s výskytem abnormálních zrakových jevů, byl nejvyšší u LSD. U PCP byla statisticky prokázána souvislost mezi celoživotní zkušeností a výskytem příznaků HPPD. Nejčastěji uváděnými specifiky zkušenosti, po níž se jevy rozvinuly, byly vysoká dávka a obtížný průběh. 38,0 % respondentů uvedlo, že si před užitím látky nebyli vědomi rizika rozvoje HPPD.

Závěr: Téměř polovina respondentů se setkala s určitou formou abnormálních zrakových jevů, přičemž konkrétní projevy a psychedelické zkušenosti, které vedly k jejich rozvoji, byly značně variabilní. LSD bylo látkou nejčastěji spojovanou s výskytem abnormálních zrakových jevů, ale statisticky významná souvislost byla nalezena pouze u PCP (což je potřeba hodnotit opatrně vzhledem k metodologickým omezením). Více než třetina respondentů si před užitím látky nebyla vědoma rizika rozvoje HPPD, což ukazuje na nedostatečnou informovanost uživatelů. O rizicích HPPD by měli být uživatelé psychedelik adekvátně informováni.

Klíčová slova: HPPD – porucha vnímání po užití halucinogenů – psychedelika – halucinogeny